

КОРИГУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕННЯ Ч.6 СТ. 3 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

УДК 340.12+343.2/.7

Постановка проблеми. Законодавство України не є раз і назавжди сталим явищем. Воно підлягає постійному коригуванню з урахуванням різноманітних факторів, як-от зміна вектору політики у державі, ієрархії соціальних цінності, суспільних відносин, які потребують правового регулювання, виникнення нових сфер суспільного буття, неврегульованих правом тощо. Те саме стосується й кримінального законодавства України. Кримінально-правові норми не можуть бути раз і назавжди визначеними. Вони підлягають постійному коригуванню з урахуванням виникнення чи трансформації тих соціальних цінностей, які потребують кримінально-правової охорони. Нагадаємо, що згідно з ч. 1 ст. 1 Кримінального кодексу України (далі – КК України) цей Кодекс має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням. Власне вказана стаття визначає загальні орієнтири в переліку тих цінностей, які потребують кримінально-правової охорони. Водночас навіть у межах конкретної соціальної цінності можливі певні метаморфози, що вимагає вдосконалення шляхом коригування кримінального законодавства України. Проте динамізм законодавства України може мати місце лише в разі, коли він не йде на шкоду розумної стабільності. Науковці відзначають, що однією з найважливіших процедурних вимог, з дотриманням якої пов'язується правова визначеність, є вимога розумної стабільності права, що забезпечує незмінність правових приписів протягом певного періоду і зумовлює заборону їх частих змін [187, с.

50]. Тому й коригування законодавства України про кримінальну відповідальність повинно бути виваженим на ґрунтуватися на діалектичному взаємозв'язку динамізму та стабільності як парних правових категорій дії будь-якого нормативно-правового акта, зокрема й Кримінального кодексу України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема коригування кримінального законодавства України фактично не знайшла свого комплексного дослідження вченими в галузі кримінального права. Серед учених-криміналістів виокремимо науковий доробок П. П. Андрушка, О. О. Дудорова, З. А. Загиной, О. О. Кваші, І. В. Козича, А. А. Музики, В. О. Навроцького, М. І. Хавронюка та інших. Проте проблема коригування кримінального законодавства України в працях як цих, так і інших науковців не досліджувалася, а тому потребує самостійного вивчення та опрацювання.

Метою дослідження є характеристика коригуючих законів України про кримінальну відповідальність крізь призму положень, передбачених у ч. 6 ст. 3 КК України.

Виклад основного матеріалу. Стаття 3 КК України містить засадничі положення, що стосуються кримінального законодавства України в цілому. Законом України від 19.05.2020 № 619-IX вказану статтю було доповнено новою частиною шостою такого змісту: «Зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення» [2]. В пояснювальній записці до цього законопроекту таке коригування було обґрунтовано тим, що досить часто зміни до КК України вносяться іншими нормативно-правовими актами, які не належать до відання профільного Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, а тому не отримують належної правової експертизи [3]. Головне науково-експертне управління апарату Верховної Ради України висловило зауваження до законопроекту, про який йде мова, відзначивши, що прийняття законопроекту призведе до того, що реалізація однієї і тієї ж за-

конодавчої ідеї нерідко потребуватиме на розгляд Верховної Ради України не одного законопроекту, а двох чи трьох або навіть чотирьох (якщо будуть запропоновані зміни до КК, КУпАП, КПК одночасно), які необхідно буде розглянути разом (як того вимагає ч. 8 ст. 90 Регламенту Верховної Ради України). До того ж головним по цих законопроектах буде визначено не один Комітет Верховної Ради України, а два чи три, що, в свою чергу, не оптимізує роботу комітетів Верховної Ради України, а, навпаки, лише ускладнить її [4].

Звертаємо увагу на те, що згідно з п. 8 ст. 90 Регламенту Верховної Ради України якщо для реалізації положень поданого законопроекту після його прийняття необхідні зміни до інших законів, такі зміни мають викладатися в розділі «Перехідні положення» цього законопроекту або в одночасно внесеному його ініціатором окремому законопроекту. До законопроекту додається перелік законів та інших нормативних актів, прийняття або перегляд яких необхідно здійснити для реалізації положень законопроекту в разі його прийняття [5]. Тобто відповідний нормативний припис не містить будь-яких застережень стосовно особливої процедури прийняття коригуючих Законів України про кримінальну відповідальність

Аби висловити свою точку зору на вказане доповнення КК України ч. 6 ст. 3, доцільно проаналізувати загальнотеоретичні положення, які стосуються вдосконалення нормативно-правових актів. Адже без сумніву, якщо зважати на початкову мету, яку переслідує законодавець, вносячи зміни та доповнення, спрямовані власне на вдосконалення кримінального законодавства України, окремого його сегменту. Те, як втілюється така мета у житті у вигляді конкретних випадків правозастосування за тими кримінально-правовими нормами, які були змінені, це питання іншого порядку та не досліджується в цій публікації.

На думку В. Косовича, внесення змін до нормативно-правових актів є різновидом юридичної діяльності, зокрема правотворчої, що здійснюється з використанням певних засобів та правил [6, с. 351]. При цьому Н. Ю. Гунько пов'язує вдосконалення законодавства з такими поняттями, як «зміна», «доповнення» та

«коригування». Ця дослідниця небезпідставно вважає, що «корируюча законотворча діяльність – це складова частина законотворчої діяльності, що спрямована на внесення змін та доповнень до первинних законів задля виправлення чи/та оновлення їхніх змістовних та/або формальних параметрів, забезпечення їх належного регулятивного рівня» [7, с. 62–63]. Тобто «коригування» нормативно-правових актів Н. Ю. Гунько розкриває крізь призму внесення в них змін та доповнень, надаючи відповідній діяльності узагальнюючого характеру, яка об'єднує в собі законодавчу діяльність щодо внесення змін та/або доповнень до кримінального закону України.

На думку Н. Ю. Гунько, «особливістю коригуючої законотворчої діяльності є те, що юридичною формою, у якій об'єктивуються її результати, є закон про внесення змін та доповнень до законів. При цьому природа такого закону є дещо особливою, оскільки він спрямований на виправлення чи/та оновлення змістовних та/або формальних параметрів первинних законів, тобто виконує обслуговуючу функцію» [7, с. 62].

Зміни та доповнення нормативно-правового акта як форми його коригування досить часто ототожнюються. При цьому пропонується охоплювати поняттям «зміни» всі коригування нормативно-правового акта, як-от нових редакцій статей (пунктів, частин, абзаців тощо), доповнення іншими правовими нормами, уточнення понять, найменування органів тощо [147, с. 304]. Проте слушним вбачається підхід тих науковців, які все ж розрізняють зміни та доповнення до нормативно-правових актів як форми їх коригування. Наприклад, Є. Ушакова стверджує, що помилковою є позиція, згідно з якою доповнення законодавства є внесенням змін до нього. Відмінність доповнень та змін, на її думку, полягає в тому, що при доповненні склад правовідносин не змінюється (попереднє коло суб'єктів зберігається, до них додаються тільки учасники), а розширюється коло повноважень, обсяг обов'язків і прав, додається новий об'єкт правовідносин або об'єкти. Натомість при зміні кардинально або частково змінюється склад учасників, об'єкти правовідносин тощо. Подібні змішування, окрім того, що є помилковими з точки зору логіки, семантики та

юридичної техніки, створюють в соціумі переконання, що законодавець не здатен з першого разу прийняти ефективний закон, а тому у подальшому постійно вносить у нього зміни [288, с. 313]. Аналогічного підходу в своїй праці дотримується Гунько, яка на підставі етимологічних значень слів «зміна», «змінити», «доповнення», «доповнити» фактично прямо не вказує, що ці слова між собою. Відрізняються, проте робить узагальнюючий висновок, що зміни та доповнення є формами коригування нормативно-правових актів (тобто формами коригуючої нормотворчої діяльності) [7, с. 55–57].

Якщо уважно поглянути на формулювання ч. 6 ст. 3 КК України, то вимога внесення змін до цього Кодексу виключно законами про внесення змін до КК України, КПК України та КУпАП виглядає неповною, оскільки не виключає таку форму коригування законів, як доповнення. Відповідна вимога стосується виключно змін до законів України про кримінальну відповідальність. Проте, як було встановлено вище, зміни та доповнення нормативно-правових актів є формами їх коригування, які відрізняються між собою якісними параметрами, що характеризувалися вище.

Окрім того, непослідовним вбачається підхід законодавця, який передбачив правило про внесення змін до КК України виключно кримінальним законом про внесення змін до цього Кодексу, КПК України та/або КУпАП, забувши при цьому, що до кодексів «кримінально-правового циклу» слід відносити й Кримінально-виконавчий кодекс України (далі – КВК України). Якщо у чинному КК України міститься припис відповідного змісту у ч. 6 ст. 3 КК України, то слід доповнити його вказівкою на те, що зміни до кримінального закону України можуть бути внесені законами про внесення змін до КК України, КПК України, КВК України та КУпАП.

Звертаємо увагу на те, що ч. 6 ст. 3 КК України не заборонено законами, якими вносяться зміни у цей Кодекс, а також КПК України чи/та КУпАП, коригувати інші нормативно-правові акти. Наприклад, Законом України від 04.06.2020 № 671-IX було внесено зміни до Кримінально-виконавчого кодексу України, Законів

України «Про попереднє ув'язнення», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [10].

Аналіз коригуючих кримінальних законів, прийнятих після набрання чинності положенням ч. 6 ст. 3 КК України, дозволяє стверджувати, що законодавець в окремих випадках не дотримався відповідних вимог нормативного припису. Так, Законом України від 19.06.2020 № 738-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» було насамперед викладено в новій редакції Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» (зі зміненою назвою «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»), а також внесено зміни зокрема до КК України, а саме у ст. 222-1 «Маніпулювання на організованих ринках», доповнено КК України новими статтями, а саме ст. 222-2 «Маніпулювання на енергетичному ринку» [11]. Те саме стосується Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» від 14.07.2020 № 768-ІХ. В його п. 7 Розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» здійснено коригування КК України, а саме викладено в новій редакції ст. 203-2 «Незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей» та доповнено його новою ст. 365-3 «Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей» [12].

Також законодавець в більшості сам же й порушив вимоги ч. 6 ст. 3 КК України, приймаючи коригуючі закони, які стосуються не лише змін до КК України, КПК України та КУпАП, а й загалом змін до цілого ряду нормативно-правових актів, серед яких внесено зміни й в КК України. Наприклад, Законом України від 15.07.2021 № 1684-ІХ було внесено зміни та доповнення до цілого ряду нормативно-правових актів, як-от Закони України «Про природно-заповідний фонд України», «Про тваринний світ», «Про Червону книгу України» тощо» [13].

Хоча мають місце такі коригуючі кримінальні закони України, які повною мірою відповідають положенням ч. 6 ст. 3 КК України. Йдеться, наприклад, про Закон України від 29.06.2021

№ 1576-ІХ, яким внесено зміни до КУпАП та КК України щодо вдосконалення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [14].

Таким чином, як вбачається з наведеного вище аналізу коригуючих законів України про кримінальну відповідальність, прийнятих після набрання чинності кримінальним законом України, яким ст. 3 КК України доповнено ч. 6, законодавець попри визначений у кримінально-правовому приписі імператив про те, що зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення, його не дотримується. Адже зміни до КК України повсякчас вносилися «комплексними» коригуючими законами, які стосувалися не лише КК України, КПК України та КУпАП, а інших нормативно-правових актів або були вміщені в інші загальні регулятивні нормативно-правові акти в самостійні підрозділи цих законів або їх прикінцевих та перехідних положень.

Вочевидь сам законодавець відчував «незручності» положень ч. 6 ст. 3 КК України в таких випадках. Адже, якщо дотримуватися передбачених цим положень вимог, замість одного закону законодавцю слід було розробити та прийняти кілька таких законів (один з яких мав регулюючий характер, другий – вносив зміни до КК України та/або КПК України, КУпАП, а третій – до всіх інших нормативно-правових актів). Щонайменше це незручно. Адже регулюючі положення передбачаються одним Законом, а вже внесення відповідних змін до КК України – самостійним Законом коригуючого характеру. Однак таке коригування обумовлено саме по собі первинним регулятивним законом, а тому «плодити» таку велику кількість взаємопов'язаних законодавчих актів вбачається недоцільним. Окрім того, різні адресанти цих взаємопов'язаних нормативно-правових актів (тобто відповідальні Комітети Верховної Ради України) можуть не до кінця пропра-

цьовувати законодавчу техніку різних Законів України, що може негативно вплинути на практику правозастосування.

Тобто, на нашу думку, обраний законодавцем шлях процедури коригування КК України, закріплений у ч. 6 ст. 3 цього Кодексу не є оптимальним. Вважаємо більш слушною пропозицію Головного науково-експертного управління апарату Верховної ради України, викладену в експертному висновку на законопроект (реєстр. № 2256 від 11.10.2019), відповідно до якої доцільно доповнити розділ IV Регламенту Верховної Ради України положенням про те, що: 1) будь-який законопроект, який поряд з іншими положеннями передбачає внесення змін до КК України, КПК України, КУпАП (а за нашими пропозиціями, що наводилися вище, ще й КВК України), не може бути розглянутий парламентом на пленарному засіданні без окремого висновку комітету, до предмету відання якого належить законодавство про кримінальну та адміністративну відповідальність, щодо доцільності внесення таких змін; 2) підготовка змін до КК України, КПК України, КУпАП (а за нашими пропозиціями, що наводилися вище, ще й КВК України) до розгляду у другому читанні має здійснюватися саме цим комітетом, а схвалена ним відповідна частина порівняльної таблиці має включатися до загальної порівняльної таблиці без будь-яких змін [4].

Висновки. Дослідження проблеми реалізації положень ч. 6 ст. 3 КК України стосовно коригування законодавства України про кримінальну відповідальність дозволило дійти таких основних висновків:

1. Відповідно до положень ч. 6 ст. 3 КК України зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення.

2. Констатовано, що коригування нормативно-правових актів є узагальнюючим поняттям та включає такі форми, як внесення змін та доповнень, а сама коригувальна діяльність має узагальнюючий характер, яка об'єднує законодавчу діяльність щодо внесення

ня змін та/або доповнень до кримінального закону України. Визначено, що зміни та доповнення є самостійними та відмінними формами коригування КК України.

3. Виявлено недоліки формулювання ч. 6 ст. 3 КК України: по-перше, вимога внесення змін до КК України, КПК України та КУпАП є неповною, оскільки не включає таку форму коригування кримінального закону, як доповнення; по-друге, відповідна вимога є непослідовною, оскільки не включає в перелік кодексів, які можуть бути виключним предметом коригування кримінального закону України, КВК України. А тому у разів залишення підходу, аналогічного тому, що нині передбачений у ч. 6 ст. 3 КК України, доцільно внести зміни у відповідний кримінально-правовий припис.

4. Аналіз коригуючих законів України про кримінальну відповідальність, прийнятих після набрання чинності законом, яким ст. 3 КК України доповнено ч. 6, дозволив зробити висновок, що законодавець попри визначений у кримінально-правовому приписі імператив про те, що зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення, його не дотримується. Адже зміни до КК України повсякчас вносилися «комплексними» коригуючими законами, які стосувалися не лише КК України, КПК України та КУпАП, а інших нормативно-правових актів або були вміщені в інші загальні регулятивні нормативно-правові акти в самостійних підрозділах цих законів або їх прикінцевих та перехідних положеннях.

5. Концептуально наведено аргументи стосовно доцільності виключення з КК України ч. 6 ст. 3 з внесенням відповідних змін у Регламент Верховної Ради України, які стосуються закріплення механізму розгляду законопроектів регулятивного та охоронного призначення, які стосуються одного і того ж чи подібних питань правового регулювання.

1. *Погребняк С. Вимоги до нормативно-правових актів, що впливають з принципу правової визначеності. Вісник Академії правових наук України. 2005. №3(42). С. 42–53*
2. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін: Закон України від 19.05.2020 № 619-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/619-20#n9>*
3. *Пояснювальна записка до проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін (реєстр. № 2256 від 11.10.2019). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=2256&conv=9>*
4. *Науково-експертний висновок Головного науково-експертного управління апарату Верховної Ради України на проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури внесення змін (реєстр. № 2256 від 11.10.2019). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/CardByRn?regNum=2256&conv=9>*
5. *Регламент Верховної Ради України, затверджений Законом України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#n743>*
6. *Косович В. М. Загальнотеоретичні аспекти удосконалення нормативно-правових актів України: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.01; Львів. нац. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 487 с.*
7. *Гулько Н. Ю. Зміни та доповнення до законів України: загальнотеоретичні та техніко-технологічні питання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01; Львів. нац. ун-т внутр. справ. Львів, 2020. 230 с..*
8. *Москалькова Т. Н., Черников В. В. Нормотворчество: научно-практическое пособие. Москва, 2010. 384 с.*
9. *Ушакова Э. И. Дефекты внесения дополнений в российское законодательство. Вестник Нижегородс. акад. МВД России. 2010. № 1. С. 312–316.*
10. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за злочини, вчинені злочинною спільнотою: Закон України від 04.06.2020 № 671-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/671-20#n6>*
11. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: Закон України від 19.06.2020 № 738-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#n3263>*

12. *Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14.07.2020 № 768-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#n1020>*
13. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив Європейського Союзу у сфері охорони тваринного та рослинного світу: Закон України від 15.07.2021 № 1684-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1684-20#n40>*
14. *Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України щодо вдосконалення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: Закон України від 29.06.2021 № 1576-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-20#n10>*

Шевчук О.А. Коригування кримінального законодавства України: проблеми реалізації положення частини шостої статті 3 Кримінального кодексу України

Статтю присвячено дослідженню проблеми реалізації положення частини 6 статті 3 КК України, відповідно до якого зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність можуть вноситися виключно законами про внесення змін до цього Кодексу та/або до кримінального процесуального законодавства України, та/або до законодавства України про адміністративні правопорушення. З огляду на те, що коригування нормативно-правових актів є узагальнюючим поняттям, що об'єднує такі форми коригування, як зміни та доповнення цих нормативно-правових актів, зроблено висновок про різний зміст діяльності законодавця, який полягає у внесенні змін та внесенні доповнень до цих нормативно-правових актів. Виявлено такі недоліки формулювання ч. 6 ст. 3 КК України: вимога внесення змін до КК України, КПК України та КУпАП не включає таку форму коригування кримінального закону, як доповнення; відповідна вимога не включає в перелік кодексів, які можуть бути виключним предметом коригування кримінального закону України, КВК України. Аналіз коригуючих законів України про кримінальну відповідальність, прийнятих після набрання чинності законом, яким ст. 3 КК України доповнено ч. 6, дозволив зробити висновок, що законодавець не дотримується відповідного законодавчого імперативу. Адже зміни до КК України повсякчас вносилися «комплексними» коригуючими законами, які стосувалися не лише КК України, КПК України та КУпАП, а інших нормативно-правових актів або були вміщені в інші загальні регулятивні нормативно-правові акти в самостійних підрозділах цих законів або їх прикінцевих та перехідних положеннях. Концептуально наведено аргументи стосовно доцільності виключення з КК України ч. 6 ст. 3 з внесенням відповідних змін у Регламент Верховної Ради України, які стосуються закріплення ме-

ханізму розгляду законопроектів регулятивного та охоронного призначення, які стосуються одного і того ж чи подібних питань правового регулювання.

Ключові слова: коригуючий закон, зміна закону, доповнення закону, динамізм законодавства, стабільність законодавства, правова визначеність, кримінально-правова норма, кримінально-правовий припис, кримінальне законодавство України, законопроект.

Shevchuk O. A. Adjustment Of The Criminal Legislation Of Ukraine: Problems Of Implementation Of The Provisions Of Part Six Of Article 3 Of The Criminal Code Of Ukraine

The article focuses on the issue of implementing the provision of Part 6 of Article 3 of the Criminal Code of Ukraine, according to which amendments to the legislation of Ukraine on criminal liability may be made exclusively by laws amending this Code and/or the criminal procedure legislation of Ukraine and/or the legislation of Ukraine on administrative offenses. Given that amendments to legal acts are a generalized concept which combines such forms of amendments as changes and additions to these legal acts, the author concludes that the legislator's activities which consist in amending and supplementing these legal acts have different content. The following shortcomings of the wording of Part 6 of Article 3 of the Criminal Code of Ukraine are identified: the requirement to amend the Criminal Code of Ukraine, the CPC of Ukraine and the Code of Administrative Offenses does not include such a form of criminal law amendment as a supplement; the relevant requirement does not include the Criminal Code of Ukraine in the list of codes which may be the exclusive subject of amendment of the Criminal Code of Ukraine. An analysis of the amendatory laws of Ukraine on criminal liability adopted after the entry into force of the law amending Article 3 of the CC of Ukraine with Part 6 led to the conclusion that the legislator did not comply with the relevant legislative imperative. After all, amendments to the Criminal Code of Ukraine have always been made by "complex" corrective laws which concerned not only the Criminal Code of Ukraine, the CPC of Ukraine and the Code of Administrative Offenses, but also other regulatory legal acts or were included in other general regulatory legal acts in independent subsections of these laws or their final and transitional provisions. Conceptually, the author provides arguments regarding the expediency of excluding Part 6 of Article 3 of the Criminal Code of Ukraine from the CC of Ukraine and introducing appropriate amendments to the Rules of Procedure of the Verkhovna Rada of Ukraine, which relate to the mechanism of consideration of draft laws of regulatory and protective purpose relating to the same or similar issues of legal regulation.

Keywords: amendatory law, amendment of the law, supplementation of the law, dynamism of legislation, stability of legislation, legal certainty, criminal law provision, criminal law prescription, criminal legislation of Ukraine, draft law.